

دادرسی کیفری اطفال بزهکار

مؤلف

علی احمدپور بخوانی

پژوهشگر برگزیده کشوری و دارنده تندیس پژوهشگر برتر از موسسه قانون یار در سال ۱۳۹۹

مدرس دانشگاه

www.ketab.ir

ویراستار

امیر اسدی

انتشارات قانون یار

۱۴۰۱

سرشناسه	:	احمدپور بخوانی، علی، ۱۳۵۲ -
عنوان قراردادی	:	ایران، قوانین و احکام Iran. Laws, etc.
عنوان و نام پدیدآور	:	دادرسی کیفری اطفال بز هکار / مولف: علی احمدپور بخوانی؛ ویراستار: امیر اسدی.
مشخصات نشر	:	تهران: انتشارات قانون یار، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	:	۱۲۰ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۵۸۶-۸
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	نوجوانان بز هکار -- وضع حقوقی و قوانین -- ایران Juvenile delinquents -- Legal status, laws, etc. -- Iran دادگاههای اطفال و نوجوانان -- ایران Iran Juvenile courts -- اجرای عدالت کیفری کودکان و نوجوانان -- ایران Juvenile justice, Administration of -- Iran آیین دادرسی جزایی -- ایران Criminal procedure -- Iran
شناسه افزوده	:	اسدی، امیر، ۱۳۶۰ - ویراستار
رده بندی کنگره	:	۳۷۲۲ KMH
رده بندی دیویی	:	۵۵۰.۳/۳۴۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۸۱۹۴۰۲
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	۱۳۶۰

www.ketab.ir

دادرسی کیفری اطفال بز هکار

تألیف: علی احمدپور بخوانی

ویراستار: امیر اسدی

ناشر: قانون یار

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۱

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۵۸۶-۸

(تمامی حقوق مادی این کتاب محفوظ بوده و متعلق به انتشارات قانون یار می باشد)

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، پلاک ۹۲ تلفن: ۵۲۶ و ۶۶۹۷۹۵۱۹

فهرست مطالب

پیشگفتار ۱۱

فصل اول

کلیات ۱۳

بخش اول: علل و چرایی افزایش جرائم اطفال ۱۳

بخش دوم: بررسی و شناخت اصل عدم مسئولیت کیفری اطفال ۱۷

بخش سوم: واکنش های حمایتی از بزهکاری اطفال ۲۰

بخش چهارم: تخصصی بودن دادرسی و دادگاه اطفال ۲۲

بخش پنجم: علت و چرایی تخصصی بودن دادرسی اطفال ۲۴

بند اول: لزوم شناسایی تخصص بزهکار و علل بزهکاری ۲۴

بند دوم: اجرای روش های خاص اصلاح و درمان ۲۷

فصل دوم

بررسی حقوقی سیر تحولی دادرسی اطفال بزهکار ۲۹

بخش اول: سیر تحول دادرسی اطفال در ایران ۲۹

بند اول: تحولات دادرسی اطفال در دوره پیش از انقلاب ۳۰

بند دوم: تحولات دادرسی اطفال در دوره پس از انقلاب ۳۵

بخش دوم: سیر تحول دادرسی اطفال در انگلستان ۴۱

بند اول: سابقه دادرسی کیفری افتراقی اطفال در انگلستان ۴۳

بند دوم: مقررات قانون مصوب ۱۹۹۸ و قوانین اصلاحی بعد آن ۴۴

بخش سوم: سازمان دادرسی اطفال بزهکار ۴۵

بند اول: نقش پلیس در دادرسی اطفال در ایران ۴۵

بند دوم: نقش پلیس در دادرسی اطفال در انگلستان ۴۷

بخش چهارم: جایگاه و نقش دادسرا در رسیدگی به جرائم اطفال ۴۹

- بند اول: نقش دادسرا در دادرسی اطفال در ایران ۵۱
- بند دوم: نقش تشکیلات دادستانی سلطنتی (دادسرا) در دادرسی اطفال در انگلستان ۵۴
- بخش پنجم: دادگاه اطفال ۵۵
- بند اول: محل استقرار دادگاه و محاکمه ۵۶
- بند دوم: شرایط و نحوه انتخاب قاضی ۵۸
- بند سوم: سیستم وحدت یا تعدد قاضی ۶۱
- بند چهارم: مشارکت کارشناسان در تصمیم دادگاه ۶۲

فصل سوم

اصول دادرسی و رسیدگی به جرایم اطفال بزهکار ۶۵

- بخش اول: اصول دادرسی در مراحل مقدماتی ۶۵
- بند اول: اصول ناظر به کشف و تعقیب جرم ۶۵
- بند دوم: حفظ حریم خصوصی اطفال و رعایت قواعد تفهیم و بازرسی ۶۸
- بند سوم: دستگیری بر طبق ضوابط قانونی ۶۹
- بند چهارم: اعمال تدابیر جایگزین تعقیب ۷۰
- بخش دوم: بررسی و شناخت اصول ناظر به تحقیقات مقدماتی ۷۳
- بند اول: منع دخالت ضابطین دادگستری ۷۵
- بند دوم: تفهیم سریع اتهام به طفل یا والدین یا سرپرست قانونی ۷۸
- بند سوم: محدودیت تحت نظر قرار دادن طفل ۷۹
- بند چهارم: منع شکنجه ۸۰
- بند پنجم: اصول احضار، جلب و بازجویی ۸۱
- بند ششم: اخذ آخرین دفاع ۸۳
- بند هفتم: اقدامات تأمینی جایگزین بازداشت موقت ۸۶
- بخش سوم: اصول دادرسی در مرحله محاکمه و صدور حکم ۹۳
- بند اول: اصول دادرسی در مرحله محاکمه ۹۴

پیشگفتار

طفل شخصی است که در سایه خانواده با تبیین روش های صحیح تربیتی بالنده می شود و در صورت عدم تربیت صحیح، ممکن است از همان ابتدا دست به اعمالی بزند که جنبه مجرمانه داشته باشند. مسائل مربوط به اطفال و نوجوانان به لحاظ حقوقی اهمیت بسیاری دارد و هنگامی که جرمی توسط آن ها ارتکاب می یابد موضوع اهمیت بیشتری نیز پیدا می کند زیرا از یک طرف باید جامعه را از جرائم اطفال و نوجوانان مصون نگه داشت و از طرف دیگر اقدامات موثری در اصلاح و تربیت آن ها به عمل آورد تا بیشتر به راه های مجرمانه کشیده نشوند. مهم ترین اقداماتی که در این راستا صورت می گیرد بررسی شخصیت طفل یا نوجوان بزهکار و عوامل موثر در ارتکاب جرم و در نهایت راه حل هایی جهت اصلاح و بازگشت وی به اجتماع می باشد. رسیدگی به جرائم اطفال و نوجوانان مستلزم وجود یک دادرسی ویژه برای آنان است به همین دلیل امروزه یکی از پیشرفت های قابل توجه در حقوق کیفری کودکان، پیش بینی سیستم دادرسی مختص آنان می باشد که مورد توجه و استقبال اکثر کشورها قرار گرفته است. امروزه یکی از پیشرفت های قابل توجه در حقوق کیفری کودکان، پیش بینی سیستم دادرسی اختصاصی برای اطفال بزهکار است بر اساس اصول و قواعد حاکم بر حقوق کیفری اطفال سیستم دادرسی کیفری اطفال بزهکار باید متفاوت از سیستم های عمومی دادرسی باشد. اطفال به لحاظ خصوصیت ویژه شان که صغر سن و به تبع آن عدم رشد کافی قوای عقلانی و دماغی می باشند، سزاوار عنایت خاص، حمایت و مراقبت می باشند و در صورت نقض قوانین و مقررات حاکم نیز، مستحق توجه و حمایت بیشتر بوده، شایسته است که عنداللزوم و به عنوان آخرین راه چاره در مورد آنان به نظام کیفری متوسل شد و می بایست سیاست جنایی متفاوت از سیاست جنایی که بر بزرگسالان حاکم است برای اطفال و نوجوانان تدوین گردد. در حال حاضر

ایران فاقد چنین سیاستی است که از انسجام کافی برخوردار باشد. رسیدگی در دادگاه اطفال مانند دادگاه‌های دیگر، با تعیین وقت قبلی و ابلاغ به طرفین صورت می‌گیرد، مگر در مواردی که جرایم سبک و جرایمی که مجازات آن‌ها غیر از حبس است، صورت گرفته باشد یا متهم، والدین یا وکیل او (در صورت داشتن وکیل) حاضر باشند و از دادگاه بخواهند به دعوا رسیدگی کند و دادگاه نیز شرایط رسیدگی را داشته باشد، این امکان به وجود می‌آید که دادگاه بدون تعیین وقت قبلی، رسیدگی و رأی صادر کند. دادگاه اطفال و نوجوانان تمامی اختیاراتی را که قانون‌گذار برای دادگاه‌های دیگر شناخته است. در هنگام رسیدگی دادگاه، حضور والدین یا سرپرست طفل یا نوجوان، وکیل مدافع تعیینی، شاکی، اشخاصی که نظر آنان در تحقیقات مقدماتی استماع شده است، شهود و مطلعان و مددکار اجتماعی سازمان بهزیستی الزامی است و برای حاضر شدن افراد دیگر، برای مثال خود طفل، دادگاه باید موافقت کند و حتی اگر در صورت مصلحت دانستن دادگاه محترم، بهتر باشد که خود طفل در جلسه‌ی رسیدگی حضور نداشته باشد، رأی صادره در هر صورت حضوری محسوب می‌شود. دادگاه اطفال و نوجوانان، در جرایم مهمی مانند قتل، سرقت-های مسلحانه، آدم‌ربایی و ... که قانون‌گذار مجازات سنگینی برای آن‌ها در نظر گرفته است، به، ولی یا سرپرست قانونی متهم ابلاغ می‌نماید که برای وی وکیل تعیین کنند و در صورت عدم تعیین وکیل یا عدم حضور وکیل بدون عذر موجه، دادگاه مذکور موظف به تعیین وکیل است. اما در جرایم سبکی مانند کیف‌زنی یا شکستن شیشه‌ی اتومبیل، ولی یا سرپرست قانونی می‌تواند خود از متهم دفاع کند یا وکیل تعیین نماید. همچنین در این نوع از جرایم، نوجوان نیز می‌تواند از خودش دفاع کند. در این کتاب قصد داریم به صورت دقیق دادرسی کیفری اطفال بزهکار را مورد مذاقه و بررسی قرار دهیم.